

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก คำศัพท์ประติบัติที่ใช้ในแบบจำลอง

ตารางผนวก 1 การถือครองที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงตอนบน

ลักษณะการถือครอง	RMU	จำนวน ตัวอย่าง	พื้นที่ถือครอง (ไร่/ครัวเรือน)	
			ตนเอง	เช่า
ชลประทานแบบเก็บกักน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงส่วน 2 (ฝายแม่แฝกแม่จัด)	type 1	20	9	5
ชลประทานแบบเก็บกักน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กวง (เขื่อนแม่กวง)	type 2	20	7	25
ชลประทานแบบเหมืองฝายในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงส่วน 2 (ฝายท่าวังตาล)	type 3	20	7	5
ชลประทานแบบเหมืองฝายในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กวง (ฝายผาแตก)	type 4	20	10	6
ที่ดินอาศัยน้ำฝนในลุ่มน้ำปิงส่วน 2	type 5	20	7	-
ที่ดินอาศัยน้ำฝนในลุ่มน้ำแม่กวง	type 6	20	10	8

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวก 2 ค่าเช่าที่ดินในแต่ละประเภทการถือครองทรัพยากรในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงตอนบน

ลักษณะการถือครอง	ค่าเช่าที่ดิน (บาท/ไร่)
ชลประทานแบบเก็บกักน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงส่วน 2 ฝายแม่แฝกแม่จัด (RMU type 1)	1,000
ชลประทานแบบเก็บกักน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กวง เขื่อนแม่กวง (RMU type 2)	500
ชลประทานแบบเหมืองฝายในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงส่วน 2 ฝายท่าวังตาล (RMU type 3)	300
ชลประทานแบบเหมืองฝายในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กวง ฝายผาแตก (RMU type 4)	1,000
ที่ดินอาศัยน้ำฝนในลุ่มน้ำปิงส่วน 2 (RMU type 5)	ไม่ปรากฏการเช่าที่ดิน
ที่ดินอาศัยน้ำฝนในลุ่มน้ำแม่กวง (RMU type 6)	500

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวก 3 จำนวนแรงงานที่ใช้ในกิจกรรมการปลูกพืชแต่ละกิจกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำปึงตอนบน

(หน่วย : วันทำงาน)

ลักษณะการถือครอง	ชนิดพืช	เตรียมดิน	ปลูก	ดูแล	เก็บเกี่ยว
RMU type 1	ข้าวเหนียวนาปี	1.17	4.25	0.58	3.51
	ข้าวเหนียวนาปรัง	0.82	4.48	0.71	0.4
	ข้าวเจ้านาปรัง	1.69	3.35	0.47	0.14
	ข้าวโพดหวาน	4.3	4.27	3.45	2.28
	กะหล่ำดอก	2.88	4.07	2.91	1.8
RMU type 2	ข้าวเหนียวนาปี	0.85	0.98	0.67	1.3
	ข้าวเจ้านาปี	0.68	0.36	0.49	0.52
	ข้าวเหนียวนาปรัง	0.87	0.57	0.52	0.52
	ถั่วเหลือง	0.4	4	0.23	2.28
RMU type 3	ข้าวเหนียวนาปี	0.3	5.76	1.13	4.94
	กะหล่ำดอก	0.34	1.75	1.76	4.51
	คีนกล้วย	0.08	3.3	1.43	7.1
	ลำไย	1.13	1.63	19.66	14
RMU type 4	ข้าวเหนียวนาปี	0.58	4.87	1.07	3.12
	ข้าวเจ้านาปี	1.03	3.79	1.02	3.66
	กระเทียม	0.29	4.18	0.76	5.63
	หอมแดง	0.24	5.17	0.95	4.59
	ถั่วลิสง	0.21	5.9	1.51	5.59
	ถั่วเหลือง	0.4	4	0.23	2.28
RMU type 5	ถั่วเหลืองฝักสด	0.06	3.16	2.85	6.53
	ลำไย	4.65	7.37	13.9	13.5
RMU type 6	มะม่วง	1.37	1.03	14.2	15.56
	ข้าวเหนียวนาปี	1.41	4.97	1.27	5.03
	ข้าวเจ้านาปี	2	5.66	2.04	4.67
	ลำไย	0.67	0.37	8.54	13.5

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวก 4 จำนวนแรงงานในครัวเรือนแต่ละช่วงเวลาการผลิตในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงตอนบน

(หน่วย : วันทำงาน)

กิจกรรม	RMU					
	type 1	type 2	type 3	type 4	type 5	type 6
ฤดูฝน						
เตรียมดิน (20 วัน)	40	40	40	40	40	40
ปลูก (20 วัน)	40	40	40	40	40	40
ดูแล (60 วัน)	120	120	120	120	120	120
เก็บเกี่ยว (20 วัน)	40	40	40	40	40	40
ฤดูแล้ง						
เตรียมดิน (10 วัน)	20	20	20	20	20	20
ปลูก (10 วัน)	20	20	20	20	20	20
ดูแล (50 วัน)	100	100	100	100	100	100
เก็บเกี่ยว (20 วัน)	40	40	40	40	40	40

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวก 5 เงินทุนและเงินกู้ของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงตอนบน

(หน่วย : บาท)

ลักษณะการถือครอง	เงินทุนตนเอง	เงินกู้			
		ขกส.	สหกรณ์	กองทุนหมู่บ้าน	นอกระบบ
RMU type 1	5,600	10,000	13,000	-	60,000
RMU type 2	13,000	56,000	-	-	-
RMU type 3	10,000	35,000	-	15,000	-
RMU type 4	6,900	31,000	33,000	9,500	-
RMU type 5	20,000	55,000	-	10,000	-
RMU type 6	15,000	36,000	-	-	-

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางผนวก 6 ค่าสัมประสิทธิ์ความต้องการน้ำของพืชต่างๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงตอนบน

ชนิดพืช	ปริมาณความต้องการน้ำของพืช (ลบ.ม./ไร่)
ข้าวเหนียว	1274
ข้าวนาปรัง	1578
ถั่วเหลือง	576
ถั่วเหลืองฝักสด*	576
ข้าวโพดหวาน	466
กะหล่ำดอก	448
กระเทียม	854
หอมแดง	1210
ถั่วลิสง*	960
คีน่าย*	920
ลำไย	1742
มะม่วง	1742

ที่มา : กองวางแผนการใช้ที่ดิน, 2544

หมายเหตุ

ถั่วเหลืองฝักสด* ใช้ปริมาณความต้องการน้ำของถั่วเหลืองทดแทนกันได้ เนื่องจากเป็นพืชตระกูลเดียวกัน

ถั่วลิสง* มีปริมาณความต้องการน้ำ 500 – 700 มม. ค่าเฉลี่ย 600 มม. ดังนั้น $600 \times 1.6 = 960$ ลบ.ม./ไร่

คีน่าย* มีปริมาณความต้องการน้ำ 350 – 800 มม. ค่าเฉลี่ย 575 มม. ดังนั้น $575 \times 1.6 = 920$ ลบ.ม./ไร่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ข รายละเอียดของแบบจำลองในแต่ละลักษณะการถือครองทรัพยากร

1. รายละเอียดของแบบจำลองนิยโปรแกรมมิ่งของกลุ่มครัวเรือนที่ถือครองและจัดการที่ดินในพื้นที่ที่มีการรับน้ำชลประทานแบบเก็บกักน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงส่วน 2 ทำการศึกษาที่ฝ่ายแม่แฝกแม่แจ่ม ตำบลหนองจ่อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ (RMU type 1)

แบบจำลองเชิงเส้นของ RMU type 1 ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้สามารถเขียนในรูปสมการคณิตศาสตร์ได้ ดังนี้

$$\text{Max } Z = \sum_{j=1}^{37} C_j X_j$$

ภายใต้ข้อจำกัด

$$a_{ij} X_j \leq b_i \quad (i = 1, 2, 3, \dots, 42)$$

$$X_j \geq 0 \quad (j = 1, 2, 3, \dots, 37)$$

โดยที่	C_j	คือ รายได้สุทธิของกิจกรรม ; $j = 1 \dots n$
	X_j	คือ กิจกรรมที่ทำในพื้นที่ ; $j = 1 \dots n$
	a_{ij}	คือ ค่าสัมประสิทธิ์แสดงจำนวนการใช้ทรัพยากร i ที่มีอยู่ในกิจกรรม j แต่ละกิจกรรมต่อหน่วยของทรัพยากร ; $i = 1 \dots m, j = 1 \dots n$
	b_i	คือ จำนวนทรัพยากรที่มีอยู่หรือเงื่อนไขที่กำหนดในการทำกิจกรรมในพื้นที่ ; $i = 1 \dots m$

ประเภทของกิจกรรม

X_1 - X_3 คือ กิจกรรมการผลิตพืชช่วงฤดูฝน โดยผลิตข้าวเหนียวนาปี ข้าวโพดหวานและกะหล่ำดอก (หน่วย : ไร่)

X_4 คือ กิจกรรมการเช่าที่ดินในช่วงฤดูฝน (หน่วย : ไร่)

X_5 - X_8 คือ กิจกรรมการจ้างแรงงานในการเตรียมดิน ปลูก ดูแล และเก็บเกี่ยว (หน่วย : วันทำงาน)

X_9 คือ กิจกรรมการกู้เงินจาก ธกส. (หน่วย : บาท)

X_{10} คือ กิจกรรมการกู้เงินจาก สหกรณ์ (หน่วย : บาท)

X_{11} คือ กิจกรรมการกู้เงินนอกระบบ (หน่วย : บาท)

X_{12} คือ กิจกรรมการเก็บข้าวไว้บริโภค (หน่วย : กก.)

X_{13} - X_{15} คือ กิจกรรมการขายข้าวเหนียวนาปี ข้าวโพดหวาน และกะหล่ำดอก (หน่วย : กก.)

X_{16} - X_{18} คือ กิจกรรมการใช้น้ำท่าของข้าวเหนียวนาปี ข้าวโพดหวาน และกะหล่ำดอก (หน่วย : ลบ.ม.)

X_{19} คือ กิจกรรมการส่งผ่านน้ำท่าที่เหลือไปยังคลอง (หน่วย : ลบ.ม.)

X_{20} คือ กิจกรรมการโอนรายได้ที่ได้รับจากการผลิตในฤดูฝนไปเป็นเงินทุนฤดูแล้ง (หน่วย : บาท)

X_{21} - X_{24} คือ กิจกรรมการผลิตพืชช่วงฤดูแล้ง โดยผลิตข้าวเหนียวนาปรัง ข้าวเจ้านาปรัง ข้าวโพดหวาน และกะหล่ำดอก (หน่วย : ไร่)

X_{25} - X_{28} คือ กิจกรรมการจ้างแรงงานในการเตรียมดิน ปลูก ดูแล และเก็บเกี่ยว (หน่วย : วันทำงาน)

$X_{29}-X_{32}$ คือ กิจกรรมการขายข้าวเหนียวนาปรัง ข้าวเจ้านาปรัง ข้าวโพดหวาน และกะหล่ำดอก (หน่วย : กก.)

$X_{33}-X_{36}$ คือ กิจกรรมการใช้น้ำท่าของข้าวเหนียวนาปรัง ข้าวเจ้านาปรัง ข้าวโพดหวาน และกะหล่ำดอก
(หน่วย : ลบ.ม.)

X_{37} คือ กิจกรรมการส่งผ่านน้ำท่าที่เหลือไปยังคลอง (หน่วย : ลบ.ม.)

ข้อจำกัดและเงื่อนไขต่าง ๆ ของปัจจัยการผลิตในแบบจำลอง

Y_1 คือ สมการข้อจำกัดของจำนวนที่ดินที่สามารถทำกิจกรรมการปลูกพืชในฤดูฝน โดยการใช้ที่ดินในการทำกิจกรรมการปลูกพืชต้องไม่เกินทรัพยากรที่ดินที่มีอยู่เท่ากับ b_1 ไร่

Y_2 คือ สมการข้อจำกัดของจำนวนที่ดินเช่าที่สามารถทำกิจกรรมการปลูกพืชในฤดูฝน โดยการใช้ที่ดินในการทำกิจกรรมการปลูกพืชต้องไม่เกินที่ดินที่มีให้เช่า เท่ากับ b_2 ไร่

Y_3-Y_6 คือ สมการที่กำหนดจำนวนแรงงานครัวเรือนที่ใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสามารถใช้แรงงานรวมทุกกิจกรรมได้ไม่เกินแรงงานที่ครัวเรือนมีอยู่เท่ากับ $b_3 - b_6$ วันทำงาน

Y_7-Y_{10} คือ สมการที่กำหนดจำนวนแรงงานจ้างที่ใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสามารถใช้แรงงานจ้างรวมทุกกิจกรรมได้จำนวนไม่จำกัดขึ้นอยู่กับเงินทุนในการจ้างแรงงาน

Y_{11} คือ สมการสมดุลของเงินที่สามารถนำมาใช้ในการปลูกพืชแต่ละชนิดในฤดูฝน

Y_{12} คือ สมการที่กำหนดจำนวนเงินกู้ที่เกษตรกรสามารถกู้ได้จากทศ.เท่ากับ b_{12} บาท โดยมีเงื่อนไขคือเป็นเงินกู้ระยะสั้นต้องใช้คืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในเวลา 1 ปี ดอกเบี้ยร้อยละ 8

Y_{13} คือ สมการที่กำหนดจำนวนเงินกู้ที่เกษตรกรสามารถกู้ได้จากสหกรณ์การเกษตร เท่ากับ b_{13} บาท โดยมีเงื่อนไขคือเป็นเงินกู้ระยะสั้นต้องใช้คืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในเวลา 1 ปี ดอกเบี้ยร้อยละ 9

Y_{14} คือ สมการที่กำหนดจำนวนเงินกู้ที่เกษตรกรสามารถกู้ได้จากเงินกู้ธนาคาร เท่ากับ b_{14} บาท โดยมีเงื่อนไขคือเป็นเงินกู้ระยะสั้นต้องใช้คืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในเวลา 1 ปี ดอกเบี้ยร้อยละ 10

Y_{15} คือ สมการสมดุลของผลผลิตข้าวเหนียวนาปี

Y_{16} คือ สมการที่กำหนดผลผลิตข้าวเหนียวนาปีไว้บริโภค มากกว่าหรือเท่ากับ b_{16} กก.

Y_{17} คือ สมการสมดุลของผลผลิตข้าวโพดหวาน

Y_{18} คือ สมการสมดุลของผลผลิตกะหล่ำดอก

$Y_{19} - Y_{21}$ คือ สมการสมดุลของการใช้น้ำท่าในการเพาะปลูกข้าวเหนียวนาปี ข้าวโพดหวาน และกะหล่ำดอก
(หน่วย : ลบ.ม.)

Y_{22} คือ สมการที่กำหนดปริมาณน้ำท่าที่ใช้ในการทำกิจกรรมการเพาะปลูกต่าง ๆ ปรับด้วยประสิทธิภาพการให้น้ำของระบบชลประทานในพื้นที่ โดยการใช้น้ำในการทำกิจกรรมการปลูกพืชต่าง ๆ รวมทั้งหมดได้ไม่เกินปริมาณที่มีอยู่ เท่ากับ b_{22} ลบ.ม.

Y_{23} คือ สมการสมดุลของรายได้ฤดูฝน

Y_{24} คือ สมการข้อจำกัดของจำนวนที่ดินที่สามารถทำกิจกรรมการปลูกพืชในฤดูแล้ง โดยการใช้ที่ดินในการทำกิจกรรมการปลูกพืชต้องไม่เกินทรัพยากรที่ดินที่มีอยู่ เท่ากับ b_{24} ไร่

$Y_{25} - Y_{28}$ คือ สมการที่กำหนดจำนวนแรงงานครัวเรือนที่ใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสามารถใช้แรงงานรวมทุกกิจกรรมได้ไม่เกิน $b_{25} - b_{28}$ วันทำงาน

- $Y_{29} - Y_{32}$ คือ สมการที่กำหนดจำนวนแรงงานจ้างที่ใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสามารถใช้แรงงานจ้างรวมทุกกิจกรรมได้ไม่เกิน $b_{29} - b_{32}$ วันทำงาน
- Y_{33} คือ สมการสมดุลย์ของเงินที่สามารถนำมาใช้ในการปลูกพืชแต่ละชนิดในฤดูแล้ง
- $Y_{34} - Y_{37}$ คือ สมการสมดุลย์ของผลผลิตข้าวเหนียวนาปรัง ข้าวเจ้านาปรัง ข้าวโพดหวาน กระหล่ำดอก
- $Y_{38} - Y_{41}$ คือ สมการสมดุลย์ของการใช้น้ำทำในการเพาะปลูกข้าวเหนียวนาปี ข้าวโพดหวาน กระหล่ำดอก
- Y_{41} คือ สมการสมดุลย์ของการใช้น้ำทำในการเพาะปลูกพืชทั้งหมด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

2. รายละเอียดของแบบจำลองลิเนียโปรแกรมมิ่งของกลุ่มครัวเรือนที่ถือครองและจัดการที่ดินในพื้นที่ที่มีการรับน้ำชลประทานแบบเก็บกักน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กวังทำการศึกษาที่เขื่อนแม่กวัง ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ (RMU type 2)

แบบจำลองเชิงเส้นของ RMU type 2 ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้สามารถเขียนในรูปสมการคณิตศาสตร์ได้ ดังนี้

$$\text{Max } Z = \sum_{j=1}^{26} C_j X_j$$

ภายใต้ข้อจำกัด

$$a_{ij} X_j \leq b_i \quad ; (i = 1, 2, 3, \dots, 34)$$

$$X_j \geq 0 \quad ; (j = 1, 2, 3, \dots, 26)$$

โดยที่ C_j คือ รายได้สุทธิของกิจกรรม ; $j = 1 \dots n$
 X_j คือ กิจกรรมที่ทำในพื้นที่ ; $j = 1 \dots n$
 a_{ij} คือ ค่าสัมประสิทธิ์แสดงจำนวนการใช้ทรัพยากร i ที่มีอยู่ในกิจกรรม j แต่ละกิจกรรมต่อหน่วยของทรัพยากร ; $i = 1 \dots m, j = 1 \dots n$
 b_i คือ จำนวนทรัพยากรที่มีอยู่หรือเงินที่ใช้ที่กำหนดในการทำกิจกรรมในพื้นที่ ; $i = 1 \dots m$

ประเภทของกิจกรรม

$X_1 - X_2$ คือ กิจกรรมการผลิตพืชช่วงฤดูฝนโดยผลิตข้าวเหนียวนาปี ข้าวเจ้านาปี (หน่วย : ไร่)

X_3 คือ กิจกรรมการเช่าที่ดินในช่วงฤดูฝน (หน่วย : ไร่)

$X_4 - X_7$ คือ กิจกรรมการจ้างแรงงานในการเตรียมดิน ปลูก ดูแล และเก็บเกี่ยว (หน่วย : วันทำงาน)

X_8 คือ กิจกรรมการกู้เงินจาก ธกส. (หน่วย : บาท)

X_9 คือ กิจกรรมการเก็บข้าวเหนียวไว้บริโภค (หน่วย : กก.)

$X_{10} - X_{11}$ คือ กิจกรรมการขายข้าวเหนียวนาปี ข้าวเจ้านาปี (หน่วย : กก.)

$X_{12} - X_{13}$ คือ กิจกรรมการใช้น้ำท่าของข้าวเหนียวนาปี ข้าวเจ้านาปี (หน่วย : ลบ.ม.)

X_{14} คือ กิจกรรมการส่งผ่านน้ำท่าที่เหลือไปยังคลอง (หน่วย : ลบ.ม.)

X_{15} คือ กิจกรรมการโอนรายได้ที่ได้รับจากการผลิตในฤดูฝนไปเป็นเงินทุนฤดูแล้ง (หน่วย : บาท)

$X_{16} - X_{17}$ คือ กิจกรรมการผลิตพืชช่วงฤดูแล้ง โดยผลิตข้าวเหนียวนาปรังและถั่วเหลือง (หน่วย : ไร่)

$X_{18} - X_{21}$ คือ กิจกรรมการจ้างแรงงานในการเตรียมดิน ปลูก ดูแล และเก็บเกี่ยว (หน่วย : วันทำงาน)

$X_{22} - X_{23}$ คือ กิจกรรมการขายข้าวเหนียวนาปรังและถั่วเหลือง (หน่วย : กก.)

$X_{24} - X_{25}$ คือ กิจกรรมการใช้น้ำท่าของข้าวเหนียวนาปรังและถั่วเหลือง (หน่วย : ลบ.ม.)

X_{26} คือ กิจกรรมการส่งผ่านน้ำท่าที่เหลือไปยังคลอง (หน่วย : ลบ.ม.)

ข้อจำกัดและเงื่อนไขต่าง ๆ ของปัจจัยการผลิตในแบบจำลอง

- Y_1 คือ สมการข้อจำกัดของจำนวนที่ดินที่สามารถทำกิจกรรมการปลูกพืชในฤดูฝน โดยการใช้ที่ดินในการทำกิจกรรมการปลูกพืชต้องไม่เกินทรัพยากรที่ดินที่มีอยู่เท่ากับ b_1 ไร่
- Y_2 คือ สมการข้อจำกัดของจำนวนที่ดินเช่าที่สามารถทำกิจกรรมการปลูกพืชในฤดูฝน โดยการเช่าที่ดินในการทำกิจกรรมการปลูกพืชต้องไม่เกินที่ดินที่มีให้เช่า เท่ากับ b_2 ไร่
- $Y_3 - Y_6$ คือ สมการที่กำหนดจำนวนแรงงานครัวเรือนที่ใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสามารถใช้แรงงานรวมทุกกิจกรรมได้ไม่เกินแรงงานที่ครัวเรือนมีอยู่ เท่ากับ $b_3 - b_6$ วันทำงาน
- $Y_7 - Y_{10}$ คือ สมการที่กำหนดจำนวนแรงงานจ้างที่ใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสามารถใช้แรงงานจ้างรวมทุกกิจกรรมได้ไม่เกินแรงงานที่มีอยู่ เท่ากับ $b_7 - b_{10}$ วันทำงาน
- Y_{11} คือ สมการสมมูลของเงินที่สามารถนำมาใช้ในการปลูกพืชแต่ละชนิดในฤดูฝน
- Y_{12} คือ สมการที่กำหนดจำนวนเงินกู้ที่เกษตรกรสามารถกู้ได้จากทศ.เท่ากับ b_{12} บาท โดยมีเงื่อนไขคือเป็นเงินกู้ระยะสั้นต้องใช้คืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในเวลา 1 ปี ดอกเบี้ยร้อยละ 8
- Y_{13} คือ สมการสมมูลของผลผลิตข้าวเหนียวในปี
- Y_{14} คือ สมการที่กำหนดผลผลิตข้าวเหนียวปีไว้บริโภค มากกว่าหรือเท่ากับ b_{14} กก.
- Y_{15} คือ สมการสมมูลของผลผลิตข้าวเจ้าในปี
- $Y_{16} - Y_{17}$ คือ สมการสมมูลของการใช้น้ำในการทำในการเพาะปลูกข้าวเหนียวปี ข้าวเจ้าปี
- Y_{18} คือ สมการสมมูลของการใช้น้ำในการทำในการเพาะปลูกพืชทั้งหมด
- Y_{19} คือ สมการสมมูลของรายได้ฤดูฝน
- Y_{20} คือ สมการข้อจำกัดของจำนวนที่ดินที่สามารถทำกิจกรรมการปลูกพืชในฤดูแล้ง โดยการใช้ที่ดินในการทำกิจกรรมการปลูกพืชต้องไม่เกินทรัพยากรที่ดินที่มีอยู่ เท่ากับ b_{20} ไร่
- $Y_{21} - Y_{24}$ คือ สมการที่กำหนดจำนวนแรงงานครัวเรือนที่ใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสามารถใช้แรงงานรวมทุกกิจกรรมได้ไม่เกิน $b_{21} - b_{24}$ วันทำงาน
- $Y_{25} - Y_{28}$ คือ สมการที่กำหนดจำนวนแรงงานจ้างที่ใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสามารถใช้แรงงานจ้างรวมทุกกิจกรรมได้ไม่เกิน $b_{25} - b_{28}$ วันทำงาน
- Y_{29} คือ สมการสมมูลของเงินที่สามารถนำมาใช้ในการปลูกพืชแต่ละชนิดในฤดูแล้ง
- $Y_{30} - Y_{31}$ คือ สมการสมมูลของผลผลิตข้าวเหนียวปรี้ง และถั่วเหลือง
- $Y_{32} - Y_{33}$ คือ สมการสมมูลของการใช้น้ำในการทำในการเพาะปลูกข้าวเหนียวปรี้ง ถั่วเหลือง
- Y_{34} คือ สมการสมมูลของการใช้น้ำในการทำในการเพาะปลูกพืชทั้งหมด

3. รายละเอียดของแบบจำลองลิเนียร์โปรแกรมมิงของกลุ่มครัวเรือนที่ถือครองและจัดการที่ดินในพื้นที่ที่มีการรับน้ำชลประทานแบบเหมืองฝายในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงส่วน 2 ทำการศึกษาที่ฝายท่าวังตาล ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ (RMU type 3)

แบบจำลองเชิงเส้นของ RMU type 3 ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้สามารถเขียนในรูปสมการคณิตศาสตร์ได้ ดังนี้

$$\text{Max } Z = \sum_{j=1}^{21} C_j X_j$$

ภายใต้ข้อจำกัด

$$a_{ij} X_j \leq b_i \quad ; (i = 1, 2, 3, \dots, 23)$$

$$X_j \geq 0 \quad ; (j = 1, 2, 3, \dots, 21)$$

โดยที่ C_j คือ รายได้สุทธิของกิจกรรม ; $j = 1 \dots n$
 X_j คือ กิจกรรมที่ทำในพื้นที่ ; $j = 1 \dots n$
 a_{ij} คือ ค่าสัมประสิทธิ์แสดงจำนวนการใช้ทรัพยากร i ที่มีอยู่ในกิจกรรม j แต่ละกิจกรรมต่อหน่วยของทรัพยากร ; $i = 1 \dots m, j = 1 \dots n$
 b_i คือ จำนวนทรัพยากรที่มีอยู่หรือเงื่อนไขที่กำหนดในการทำกิจกรรมในพื้นที่ ; $i = 1 \dots m$

ประเภทของกิจกรรม

- $X_1 - X_4$ คือ กิจกรรมการผลิตข้าวเหนียวนาปี กะหล่ำดอก คื่นฉ่าย ลำไย (หน่วย : ไร่)
 X_5 คือ กิจกรรมการเช่าที่ดิน (หน่วย : ไร่)
 $X_6 - X_9$ คือ กิจกรรมการจ้างแรงงานในการเตรียมดิน ปลูก ดูแล และเก็บเกี่ยว (หน่วย : วันทำงาน)
 X_{10} คือ กิจกรรมการกู้เงินจาก ธกส. (หน่วย : บาท)
 X_{11} คือ กิจกรรมการกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน (หน่วย : บาท)
 X_{12} คือ กิจกรรมการเก็บข้าวเหนียวไว้บริโภค (หน่วย : กก.)
 $X_{13} - X_{16}$ คือ กิจกรรมการขายข้าวเหนียวนาปี กะหล่ำดอก คื่นฉ่าย ลำไย (หน่วย : กก.)
 $X_{17} - X_{20}$ คือ กิจกรรมการใช้น้ำท่าของข้าวเหนียวนาปี กะหล่ำดอก คื่นฉ่าย ลำไย (หน่วย : ลบ.ม.)
 X_{21} คือ กิจกรรมการส่งผ่านน้ำท่าที่เหลือไปยังคลอง (หน่วย : ลบ.ม.)

ข้อจำกัดและเงื่อนไขต่าง ๆ ของปัจจัยการผลิตในแบบจำลอง

- Y_1 คือ สมการข้อจำกัดของจำนวนที่ดินที่สามารถทำกิจกรรมการปลูกพืชโดยการ ใช้ที่ดินในการทำกิจกรรมการปลูกพืชต้องไม่เกินทรัพยากรที่ดินที่มีอยู่เท่ากับ b_1 ไร่
 Y_2 คือ สมการข้อจำกัดของจำนวนที่ดินเช่าที่สามารถทำกิจกรรมการปลูกพืชโดยการเช่าที่ดินในการทำกิจกรรมการปลูกพืชต้องไม่เกินที่ดินที่มีให้เช่า เท่ากับ b_2 ไร่

- $Y_3 - Y_6$ คือ สมการที่กำหนดจำนวนแรงงานครัวเรือนที่ใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสามารถใช้แรงงานรวมทุกกิจกรรมได้ไม่เกินแรงงานที่มีอยู่เท่ากับ $b_3 - b_6$ วันทำงาน
- $Y_7 - Y_{10}$ คือ สมการที่กำหนดจำนวนแรงงานจ้างที่ใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสามารถใช้แรงงานจ้างรวมทุกกิจกรรมได้ไม่เกินแรงงานที่มีอยู่เท่ากับ $b_7 - b_{10}$ วันทำงาน
- Y_{11} คือ สมการสมดุลย์ของเงินที่สามารถนำมาใช้ในการปลูกพืชแต่ละชนิด
- Y_{12} คือ สมการที่กำหนดจำนวนเงินกู้ที่เกษตรกรสามารถกู้ได้จากธกส.เท่ากับ b_{12} บาท โดยมีเงื่อนไขคือเป็นเงินกู้ระยะสั้นต้องใช้คืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในเวลา 1 ปี ดอกเบี้ยร้อยละ 8
- Y_{13} คือ สมการที่กำหนดจำนวนเงินกู้ที่เกษตรกรสามารถกู้ได้จากกองทุนหมู่บ้านเท่ากับ b_{13} บาท โดยมีเงื่อนไขคือเป็นเงินกู้ระยะสั้นต้องใช้คืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในเวลา 1 ปี ดอกเบี้ยร้อยละ 6
- Y_{14} คือ สมการสมดุลย์ของผลผลิตข้าวเหนียวในปี
- Y_{15} คือ สมการที่กำหนดผลผลิตข้าวเหนียวในปีไว้บริโภค มากกว่าหรือเท่ากับ b_{15} กก.
- $Y_{16} - Y_{18}$ คือ สมการสมดุลย์ของผลผลิต กล้วยตาก คั้นฉ่ำ ลำไย
- $Y_{19} - Y_{22}$ คือ สมการสมดุลย์ของการใช้น้ำทำในการเพาะปลูกข้าวเหนียวในปี กล้วยตาก คั้นฉ่ำ ลำไย
- Y_{23} คือ สมการสมดุลย์ของการใช้น้ำทำในการเพาะปลูกพืชทั้งหมด

4. รายละเอียดของแบบจำลองลิเนียร์โปรแกรมมิงของกลุ่มครัวเรือนที่ถือครองและจัดการที่ดินในพื้นที่ที่มีการรับน้ำชลประทานแบบเหมืองฝายในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กว้งทำการศึกษาที่ฝายผาแตก ตำบลแม่ฮ้อยเงิน อำเภอคอยสะแกด จังหวัดเชียงใหม่ (RMU type 4)

แบบจำลองเชิงเส้นของ RMU type 4 ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้สามารถเขียนในรูปสมการคณิตศาสตร์ได้ ดังนี้

$$\text{Max } Z = \sum_{j=1}^{37} C_j X_j$$

ภายใต้ข้อจำกัด

$$a_{ij} X_j \leq b_i \quad ; (i = 1, 2, 3, \dots, 42)$$

$$X_j \geq 0 \quad ; (j = 1, 2, 3, \dots, 37)$$

โดยที่ C_j คือ รายได้สุทธิของกิจกรรม ; $j = 1 \dots n$
 X_j คือ กิจกรรมที่ทำในพื้นที่ ; $j = 1 \dots n$
 a_{ij} คือ ค่าสัมประสิทธิ์แสดงจำนวนการใช้ทรัพยากร i ที่มีอยู่ในกิจกรรม j แต่ละกิจกรรมต่อหน่วยของทรัพยากร ; $i = 1 \dots m, j = 1 \dots n$
 b_i คือ จำนวนทรัพยากรที่มีอยู่หรือเงื่อนไขที่กำหนดในการทำกิจกรรมในพื้นที่ ; $i = 1 \dots m$

ประเภทของกิจกรรม

- $X_1 - X_2$ คือ กิจกรรมการผลิตพืชช่วงฤดูฝน โดยผลิตข้าวเหนียวนาปี ข้าวเจ้านาปี (หน่วย : ไร่)
 X_3 คือ กิจกรรมการเช่าที่ดินในช่วงฤดูฝน (หน่วย : ไร่)
 $X_4 - X_7$ คือ กิจกรรมการจ้างแรงงานในการเตรียมดิน ปลูก ดูแล และเก็บเกี่ยว (หน่วย : วันทำงาน)
 X_8 คือ กิจกรรมการกู้เงินจาก ธกส. (หน่วย : บาท)
 X_9 คือ กิจกรรมการกู้เงินจาก สหกรณ์การเกษตร (หน่วย : บาท)
 X_{10} คือ กิจกรรมการกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน (หน่วย : บาท)
 X_{11} คือ กิจกรรมการเก็บข้าวเหนียวไว้บริโภค (หน่วย : กก.)
 $X_{12} - X_{13}$ คือ กิจกรรมการขายข้าวเหนียวนาปี ข้าวเจ้านาปี (หน่วย : กก.)
 $X_{14} - X_{15}$ คือ กิจกรรมการใช้น้ำท่าของข้าวเหนียวนาปี ข้าวเจ้านาปี (หน่วย : ลบ.ม.)
 X_{16} คือ กิจกรรมการส่งผ่านน้ำท่าที่เหลือไปยังคลอง (หน่วย : ลบ.ม.)
 X_{17} คือ กิจกรรมการโอนรายได้ที่ได้รับจากการผลิตในฤดูฝนไปเป็นเงินทุนฤดูแล้ง (หน่วย : บาท)
 $X_{18} - X_{22}$ คือ กิจกรรมการผลิตพืชช่วงฤดูแล้ง โดยผลิตกระเทียม หอมแดง ถั่วลิสง ถั่วเหลือง ถั่วเหลืองฝักสด (หน่วย : ไร่)
 $X_{23} - X_{26}$ คือ กิจกรรมการจ้างแรงงานในการเตรียมดิน ปลูก ดูแล และเก็บเกี่ยว (หน่วย : วันทำงาน)
 $X_{27} - X_{31}$ คือ กิจกรรมการขายกระเทียม หอมแดง ถั่วลิสง ถั่วเหลือง ถั่วเหลืองฝักสด (หน่วย : กก.)
 $X_{32} - X_{36}$ คือ กิจกรรมการใช้น้ำท่าของกระเทียม หอมแดง ถั่วลิสง ถั่วเหลือง ถั่วเหลืองฝักสด (หน่วย : ลบ.ม.)

X_{37} คือ กิจกรรมการส่งผ่านน้ำท่าที่เหลือไปยังคลอง (หน่วย :ลบ.ม.)

ข้อจำกัดและเงื่อนไขต่าง ๆ ของปัจจัยการผลิตในแบบจำลอง

- Y_1 คือ สมการข้อจำกัดของจำนวนที่ดินที่สามารถทำกิจกรรมการปลูกพืชในฤดูฝน โดยการใช้ที่ดินในการทำกิจกรรมการปลูกพืชต้องไม่เกินทรัพยากรที่ดินที่มีอยู่ เท่ากับ b_1 ไร่
- Y_2 คือ สมการข้อจำกัดของจำนวนที่ดินเช่าที่สามารถทำกิจกรรมการปลูกพืชในฤดูฝน โดยการใช้ที่ดินในการทำกิจกรรมการปลูกพืชต้องไม่เกินที่ดินที่มีให้เช่า เท่ากับ b_2 ไร่
- $Y_3 - Y_6$ คือ สมการที่กำหนดจำนวนแรงงานครัวเรือนที่ใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสามารถใช้แรงงานรวมทุกกิจกรรมได้ไม่เกินแรงงานที่ครัวเรือนมีอยู่ เท่ากับ $b_3 - b_6$ วันทำงาน
- $Y_7 - Y_{10}$ คือ สมการที่กำหนดจำนวนแรงงานจ้างที่ใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสามารถใช้แรงงานจ้างรวมทุกกิจกรรมได้จำนวนไม่จำกัดขึ้นอยู่กับเงินทุนในการจ้างแรงงาน
- Y_{11} คือ สมการสมดุลย์ของเงินที่สามารถนำมาใช้ในการปลูกพืชแต่ละชนิดในฤดูฝน
- Y_{12} คือ สมการที่กำหนดจำนวนเงินกู้ที่เกษตรกรสามารถกู้ได้จากธกส.เท่ากับ b_{13} บาท โดยมีเงื่อนไขคือเป็นเงินกู้ระยะสั้นต้องใช้คืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในเวลา 1ปี ดอกเบี้ยร้อยละ 8
- Y_{13} คือ สมการที่กำหนดจำนวนเงินกู้ที่เกษตรกรสามารถกู้ได้จากสหกรณ์การเกษตรเท่ากับ b_{13} บาท โดยมีเงื่อนไขคือเป็นเงินกู้ระยะสั้นต้องใช้คืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในเวลา 1ปี ดอกเบี้ยร้อยละ 9
- Y_{14} คือ สมการที่กำหนดจำนวนเงินกู้ที่เกษตรกรสามารถกู้ได้จากกองทุนหมู่บ้านเท่ากับ b_{14} บาท โดยมีเงื่อนไขคือเป็นเงินกู้ระยะสั้นต้องใช้คืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในเวลา 1ปี ดอกเบี้ยร้อยละ 6
- Y_{15} คือ สมการสมดุลย์ของผลผลิตข้าวเหนียวในปี
- Y_{16} คือ สมการที่กำหนดผลผลิตข้าวเหนียวในปีไว้บริโภค มากกว่าหรือเท่ากับ b_{16} กก.
- Y_{17} คือ สมการสมดุลย์ของผลผลิตข้าวเจ้าในปี
- $Y_{18} - Y_{19}$ คือ สมการสมดุลย์ของการใช้น้ำท่าในการเพาะปลูกข้าวเหนียวในปี ข้าวเจ้าในปี
- Y_{20} คือ สมการที่กำหนดปริมาณน้ำท่าที่ใช้ในการทำกิจกรรมการเพาะปลูกต่าง ๆ ไปด้วยประสิทธิภาพการให้น้ำของระบบชลประทานในพื้นที่ โดยการใช้น้ำในการทำกิจกรรมการปลูกพืชต่าง ๆ รวมทั้งหมดได้ไม่เกินปริมาณที่มีอยู่ เท่ากับ b_{20} ลบ.ม.
- Y_{21} คือ สมการสมดุลย์ของรายได้ฤดูฝน
- Y_{22} คือ สมการข้อจำกัดของจำนวนที่ดินที่สามารถทำกิจกรรมการปลูกพืชในฤดูแล้ง โดยการใช้ที่ดินในการทำกิจกรรมการปลูกพืชต้องไม่เกินทรัพยากรที่ดินที่มีอยู่ เท่ากับ b_{22} ไร่
- $Y_{23} - Y_{26}$ คือ สมการที่กำหนดจำนวนแรงงานครัวเรือนที่ใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสามารถใช้แรงงานรวมทุกกิจกรรมได้ไม่เกิน $b_{23} - b_{26}$ วันทำงาน
- $Y_{27} - Y_{30}$ คือ สมการที่กำหนดจำนวนแรงงานจ้างที่ใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสามารถใช้แรงงานจ้างรวมทุกกิจกรรมได้ไม่เกิน $b_{27} - b_{30}$ วันทำงาน
- Y_{31} คือ สมการสมดุลย์ของเงินที่สามารถนำมาใช้ในการปลูกพืชแต่ละชนิดในฤดูแล้ง
- $Y_{32} - Y_{36}$ คือ สมการสมดุลย์ของผลผลิตกระเทียม หอมแดง ถั่วลิสง ถั่วเหลือง และถั่วเหลืองฝักสด

$Y_{37} - Y_{41}$ คือ สมการสมมูลย์ของการใช้น้ำท่าในการเพาะปลูกกระเทียม หอมแดง ถั่วลิสง ถั่วเหลือง และถั่วเหลืองฝักสด

Y_{42} คือ สมการสมมูลย์ของการใช้น้ำท่าในการเพาะปลูกพืชทั้งหมด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

5. รายละเอียดของแบบจำลองลิเนียร์โปรแกรมมิ่งของกลุ่มครัวเรือนที่ถือครองและจัดการที่ดินในพื้นที่อ้ายน้ำฝนของพื้นที่ลุ่มน้ำปิงส่วน 2 ทำการศึกษาพื้นที่ดอนอ้ายน้ำฝน ในตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน (RMU type 5)

แบบจำลองเชิงเส้นของ RMU type 5 ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้สามารถเขียนในรูปสมการคณิตศาสตร์ได้ ดังนี้

$$\text{Max } Z = \sum_{j=1}^{13} C_j X_j$$

ภายใต้ข้อจำกัด

$$a_{ij} X_j \leq b_i \quad (i = 1, 2, 3, \dots, 17)$$

$$X_j \geq 0 \quad (j = 1, 2, 3, \dots, 13)$$

โดยที่

C_j คือ รายได้สุทธิของกิจกรรม ; $j = 1 \dots n$

X_j คือ กิจกรรมที่ทำในพื้นที่ ; $j = 1 \dots n$

a_{ij} คือ ค่าสัมประสิทธิ์แสดงจำนวนการใช้ทรัพยากร i ที่มีอยู่ในกิจกรรม j แต่ละกิจกรรมต่อหน่วยของทรัพยากร ; $i = 1 \dots m, j = 1 \dots n$

b_i คือ จำนวนทรัพยากรที่มีอยู่หรือเงื่อนไขที่กำหนดในการทำกิจกรรมในพื้นที่ ; $i = 1 \dots m$

ประเภทของกิจกรรม

$X_1 - X_2$ คือ กิจกรรมการผลิตลำไย มะม่วง (หน่วย : ไร่)

$X_3 - X_6$ คือ กิจกรรมการจ้างแรงงานในการเตรียมดิน ปลูก ดูแล และเก็บเกี่ยว (หน่วย : วันทำงาน)

X_7 คือ กิจกรรมการกู้เงินจาก ชกส. (หน่วย : บาท)

X_8 คือ กิจกรรมการกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน (หน่วย : บาท)

$X_9 - X_{10}$ คือ กิจกรรมการขายลำไย มะม่วง (หน่วย : กก.)

$X_{11} - X_{12}$ คือ กิจกรรมการใช้น้ำของลำไย มะม่วง (หน่วย : ลบ.ม.)

X_{13} คือ กิจกรรมการส่งผ่านน้ำที่เหลือไปยังคลอง (หน่วย : ลบ.ม.)

ข้อจำกัดและเงื่อนไขต่าง ๆ ของปัจจัยการผลิตในแบบจำลอง

Y_1 คือ สมการข้อจำกัดของจำนวนที่ดินที่สามารถทำกิจกรรมการปลูกพืช โดยการใช้ที่ดินในการทำกิจกรรมการปลูกพืชต้องไม่เกินทรัพยากรที่ดินที่มีอยู่เท่ากับ b_1 ไร่

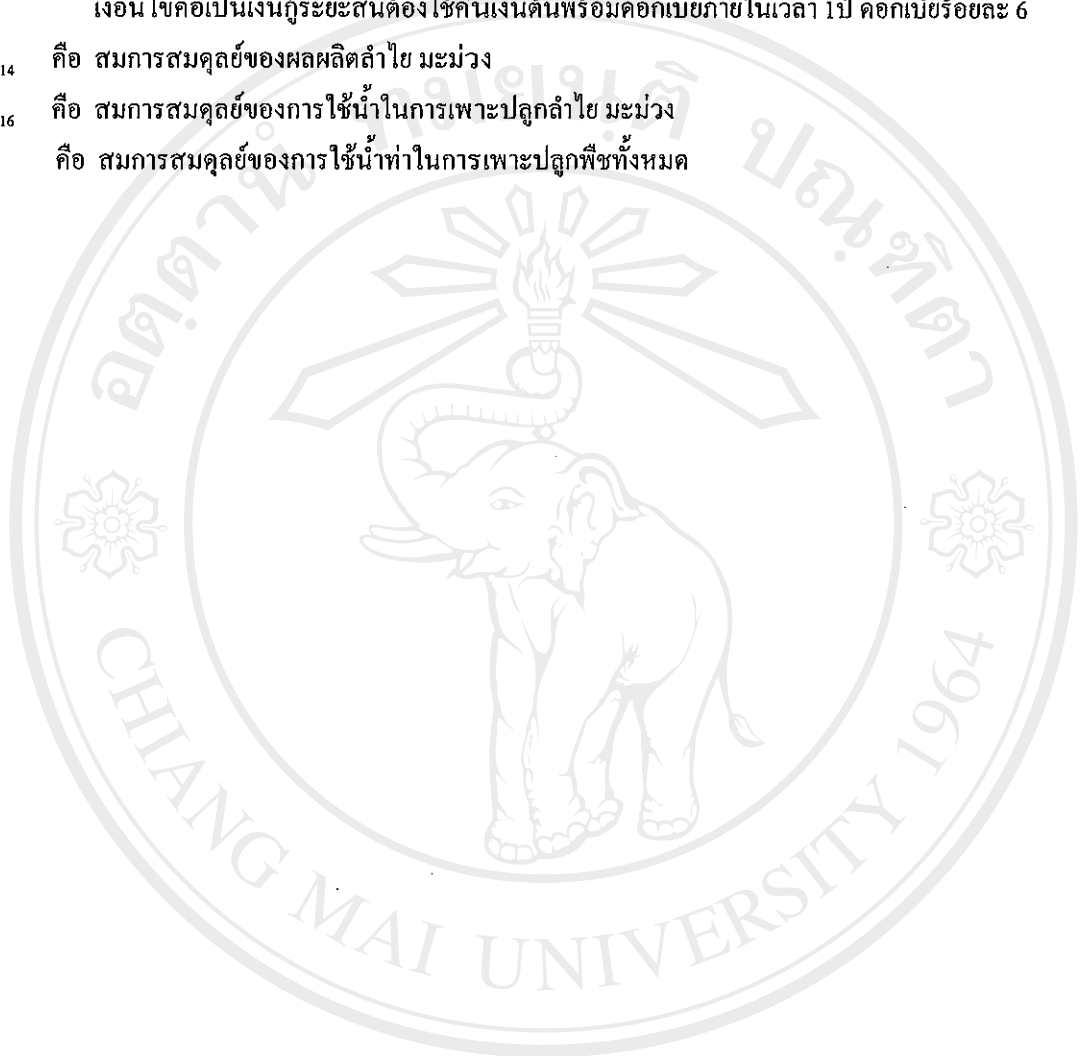
$Y_2 - Y_5$ คือ สมการที่กำหนดจำนวนแรงงานครัวเรือนที่ใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสามารถใช้แรงงานรวมทุกกิจกรรมได้ไม่เกินแรงงานที่ครัวเรือนมีอยู่เท่ากับ $b_2 - b_5$ วันทำงาน

$Y_6 - Y_9$ คือ สมการที่กำหนดจำนวนแรงงานจ้างที่ใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสามารถใช้แรงงานจ้างรวมทุกกิจกรรมได้ไม่เกินแรงงานที่มีอยู่เท่ากับ $b_6 - b_9$ วันทำงาน

Y_{10} คือ สมการสมดุลย์ของเงินที่สามารถนำมาใช้ในการปลูกพืชแต่ละชนิด

- Y_{11} คือ สมการที่กำหนดจำนวนเงินกู้ที่เกษตรกรสามารถกู้ได้จากรทส.เท่ากับ b_{11} บาท โดยมีเงื่อนไขคือ เป็นเงินกู้ระยะสั้นต้องใช้คืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในเวลา 1ปี ดอกเบี้ยร้อยละ 8
- Y_{12} คือ สมการที่กำหนดจำนวนเงินกู้ที่เกษตรกรสามารถกู้ได้จากกองทุนหมู่บ้านเท่ากับ b_{12} บาท โดยมีเงื่อนไขคือเป็นเงินกู้ระยะสั้นต้องใช้คืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในเวลา 1ปี ดอกเบี้ยร้อยละ 6
- $Y_{13} - Y_{14}$ คือ สมการสมดุลย์ของผลผลิตลำไย มะม่วง
- $Y_{15} - Y_{16}$ คือ สมการสมดุลย์ของการใช้น้ำในการเพาะปลูกลำไย มะม่วง
- Y_{17} คือ สมการสมดุลย์ของการใช้น้ำทำในการเพาะปลูกพืชทั้งหมด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

6. รายละเอียดของแบบจำลองลิเนียร์โปรแกรมมิ่งของกลุ่มครัวเรือนที่ถือครองและจัดการที่ดินในพื้นที่อาศัยน้ำฝนของพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กวัง ทำการศึกษาพื้นที่ตอนอาศัยน้ำฝน ในตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน (RMU type 6)

แบบจำลองเชิงเส้นของ RMU type 6 ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้สามารถเขียนในรูปสมการคณิตศาสตร์ได้ ดังนี้

$$\text{Max } Z = \sum_{j=1}^{17} C_j X_j$$

ภายใต้ข้อจำกัด

$$a_{ij} X_j \leq b_i \quad (i = 1, 2, 3, \dots, 22)$$

$$X_j \geq 0 \quad (j = 1, 2, 3, \dots, 17)$$

โดยที่

C_j	คือ รายได้สุทธิของกิจกรรม ; $j = 1 \dots n$
X_j	คือ กิจกรรมที่ทำในพื้นที่ ; $j = 1 \dots n$
a_{ij}	คือ ค่าสัมประสิทธิ์แสดงจำนวนการใช้ทรัพยากร i ที่มีอยู่ในกิจกรรม j แต่ละกิจกรรมต่อหน่วยของทรัพยากร ; $i = 1 \dots m, j = 1 \dots n$
b_i	คือ จำนวนทรัพยากรที่มีอยู่หรือเงื่อนไขที่กำหนดในการทำกิจกรรมในพื้นที่ ; $i = 1 \dots m$

ประเภทของกิจกรรม

$X_1 - X_3$	คือ กิจกรรมการผลิตข้าวเหนียว ข้าวเจ้า ลำไย (หน่วย : ไร่)
X_4	คือ กิจกรรมการเช่าที่ดิน (หน่วย : ไร่)
$X_5 - X_8$	คือ กิจกรรมการจ้างแรงงานในการเตรียมดิน ปลูก ดูแล และเก็บเกี่ยว (หน่วย : วันทำงาน)
X_9	คือ กิจกรรมการกู้เงินจาก ธกส. (หน่วย : บาท)
X_{10}	คือ กิจกรรมการเก็บข้าวเหนียวนาปีไว้บริโภค (หน่วย : กก.)
$X_{11} - X_{13}$	คือ กิจกรรมการขายข้าวเหนียวนาปี ข้าวเจ้านาปี ลำไย (หน่วย : กก.)
$X_{14} - X_{16}$	คือ กิจกรรมการใช้น้ำท่าของข้าวเหนียวนาปี ข้าวเจ้านาปี ลำไย (หน่วย : ลบ.ม.)
X_{17}	คือ กิจกรรมการส่งผ่านน้ำท่าที่เหลือไปยังคลอง (หน่วย : ลบ.ม.)

ข้อจำกัดและเงื่อนไขต่าง ๆ ของปัจจัยการผลิตในแบบจำลอง

Y_1	คือ สมการข้อจำกัดของจำนวนที่ดินที่สามารถทำกิจกรรมการปลูกพืชโดยการใช้ที่ดินในการทำกิจกรรมการปลูกพืชต้องไม่เกินทรัพยากรที่ดินที่มีอยู่เท่ากับ b_1 ไร่
Y_2	คือ สมการข้อจำกัดของจำนวนที่ดินเช่าที่สามารถทำกิจกรรมการปลูกพืชโดยการใช้ที่ดินในการทำกิจกรรมการปลูกพืชต้องไม่เกินที่ดินที่มีให้เช่าเท่ากับ b_2 ไร่
$Y_3 - Y_6$	คือ สมการที่กำหนดจำนวนแรงงานครัวเรือนที่ใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสามารถให้แรงงานรวมทุกกิจกรรมได้ไม่เกินแรงงานที่ครัวเรือนมีอยู่เท่ากับ $b_3 - b_6$ วันทำงาน

- $Y_7 - Y_{10}$ คือ สมการที่กำหนดจำนวนแรงงานจ้างที่ใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสามารถใช้แรงงานจ้างรวมทุกกิจกรรมได้ไม่เกินแรงงานที่มีอยู่เท่ากับ $b_7 - b_{10}$ วันทำงาน
- Y_{11} คือ สมการสมดุลงบของเงินที่สามารถนำมาใช้ในการปลูกพืชแต่ละชนิด
- Y_{12} คือ สมการที่กำหนดจำนวนเงินกู้ที่เกษตรกรสามารถกู้ได้จากธกส.เท่ากับ b_{12} บาทโดยมีเงื่อนไขคือเป็นเงินกู้ระยะสั้นต้องใช้คืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในเวลา 1 ปี ดอกเบี้ยร้อยละ 8
- Y_{13} คือ สมการสมดุลงบของผลผลิตข้าวเหนียวนาปี
- Y_{14} คือ สมการที่กำหนดผลผลิตข้าวเหนียวนาปีไว้บริโภค มากกว่าหรือเท่ากับ b_{14} กก.
- $Y_{15} - Y_{16}$ คือ สมการสมดุลงบของผลผลิตข้าวเจ้านาปี ถ้าใช่
- $Y_{17} - Y_{19}$ คือ สมการสมดุลงบของการใช้น้ำทำในการเพาะปลูกข้าวเหนียวนาปี ข้าวเจ้านาปี ถ้าใช่
- Y_{20} คือ สมการสมดุลงบของการใช้น้ำทำในการเพาะปลูกพืชทั้งหมด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

		Xj	1-3	4	5-8	9-11	12	13-15	16-18	19	20	21-24	25-28	29-32	33-36	37
Yj	sign	RHS	-c1...c3	-c4	-c5...c8	-c9...c10		c12...c14				-c20...c23	-c24...c27	c28...c31		
1	≤	b1	1...1	-1												
2	≤	b2		1												
3-6	≤	b3...b6	ajj...ajj		-1...-1											
7-10	>	0			1...1											
11	≤	b11	ajj...ajj		ajj...ajj	-1...-1										
12-14	≤	b12...b14				1...1										
15	=	0	-ajj				1	1								
16	>	b16					1									
17-18	=	0	-ajj...ajj					1...1								
19-21	>	0	-ajj...ajj					1...1								
22	=	0	ajj...ajj					-1...-1		1						
23	=	0	ajj...ajj					-ajj...ajj			1					
24	≤	b24		-1							1...1					
25-28	≤	b25...b28									ajj...ajj		-1...-1			
29-32	>	0											1...1			
33	≤	b33									-1	ajj...ajj	ajj...ajj			
34-37	=	0										-ajj...ajj		1...1		
38-41	>	0										-ajj...ajj			1...1	
42	=	0										ajj...ajj			-1...-1	1

รูปผนวก 1 โครงสร้างแบบจำลองเชิงเส้นของ RMU type 1

Yj	sign	Xj	1-2	3	4-7	8	9	10-11	12-13	14	15	16-17	18-21	22-23	24-15	26
	sign	RHS	-c1...c2	-c3	-c4...c7	-c8		c10...c11					-c18...c21	c22...c23		
1	$\leq$	b1	1...1	-1												
2	$\leq$	b2		1												
3-6	$\leq$	b3...b6	aj...aj		-1...-1											
7-10	$>$	0			1...1											
11	$\leq$	b11	aj...aj		aj...aj	-1										
12	$\leq$	b12				1										
13	$=$	0	-aj				1	1								
14	$>$	b14					1									
15	$=$	0	-aj					1								
16-17	$>$	0	-aj...aj						1...1							
18	$=$	0	aj...aj						-1...-1	1						
19	$=$	0	aj...aj					-aj...aj			1					
20	$\leq$	b20		-1								1				
21-24	$\leq$	b21...b24										aj...aj	-1...-1			
25-28	$>$	0											1...1			
29	$\leq$	b29									-1	aj...aj	aj...aj			
30-31	$=$	0										-aj...aj		1...1		
32-33	$>$	0										-aj...aj			1...1	
34	$=$	0										aj...aj			-1...-1	1

รูปผนวก 2 โครงสร้างแบบจำลองเรียงเส้นของ RMU type 2

		Xj	1-4	5	6-9	10-11	12	13-16	17-20	21
Yj	sign	RHS	-c1...c4	-c5	-c6...c9	-c10...c11		c13...c16		
ชื่อจำกัด										
1	$\leq$	b1	1...1	-1						
2	$\leq$	b2		1						
3-6	$\leq$	b3...b6	ajj...ajj		-1...-1					
7-10	$>$	0			1...1					
11	$\leq$	b11	ajj...ajj		ajj...ajj	-1...-1				
12-13	$\leq$	b12...b13				1...1				
14	$=$	0	-ajj				1	1		
15	$\geq$	b15					1			
16-18	$=$	0	-ajj...ajj					1...1		
19-22	$>$	0	-ajj...ajj						1...1	
23	$=$	0	ajj...ajj						-1...-1	1

รูปผนวก 3 โครงสร้างแบบจำลองเชิงเส้นของ RMU type 3

Yj	sign	Xj	1-2	3	4-7	8-10	11	12-13	14-15	16	17	18-22	23-26	27-31	32-36	37
		RHS	-c1...c2	-c3	-c4...c7	-c8...c10		c12...c13				-c18...c22	-c23...c26	c27...c31		
1	<=	b1	1...1	-1												
2	<=	b2		1												
3-6	<=	b3...b6	ajj...ajj		-1...-1											
7-10	>	0		1...1												
11	<=	b11	ajj...ajj		ajj...ajj	-1...-1										
12-14	<=	b12...b14				1...1										
15	=	0	-ajj				1	1								
16	>=	b16					1									
17	=	0	-ajj					1								
18-19	>	0	-ajj...ajj						1...1							
20	=	0	ajj...ajj						-1...-1	1						
21	=	0	ajj...ajj					-ajj...ajj			1					
22	<=	b22		-1							1...1					
23-26	<=	b23...b26									ajj...ajj	-1...-1				
27-30	>	0											1...1			
31	<=	b31									-1	ajj...ajj	ajj...ajj			
32-36	=	0										-ajj...ajj		1...1		
37-41	>	0										-ajj...ajj			1...1	
42	=	0										ajj...ajj			-1...-1	1

รูปผนวก 4 โครงสร้างแบบจำลองเชิงเส้นของ RMU type 4

			1-2	3-6	7-8	9-10	11-12	13
Yj	sign	RHS	-c1...c2	-c3...c6	-c7...c8	c9...c10		
1	<=	b1	1...1					
2-5	<=	b2...b5	ajj...ajj	-1...-1				
6-9	>	0		1...1				
10	<=	b10	ajj...ajj	ajj...ajj	-1...-1			
11-12	<=	b11...b12			1...1			
13-14	=	0	-ajj...ajj			1...1		
15-16	>	0	-ajj...ajj				1...1	
17	=	0	ajj...ajj				-1...-1	1

รูปผนวก 5 โครงสร้างแบบจำลองเชิงเส้นของ RMP type 5

		Xj	1-3	4	5-8	9	10	11-13	14-16	17
Yj	sign	RHS	-c1...c3	-c4	-c5...c8	-c9		c11...c13		
1	<=	b1	1...1	-1						
2	<=	b2		1						
3-6	<=	b3...b6	aj...ajj		-1...-1					
7-10	>	0			1...1					
11	<=	b11	aj...ajj		aj...ajj	-1				
12	<=	b12				1				
13	=	0	-ajj				1	1		
14	>=	b14					1			
15-16	=	0	-ajj...ajj					1...1		
17-19	>	0	-ajj...ajj						1...1	
20	=	0	ajj...ajj						-1...-1	1

รูปผนวก 6 โครงสร้างแบบจำลองเชิงเส้นของ RMU type 6

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวทิฆมา โยธาทักติ
วัน เดือน ปี เกิด	11 กันยายน 2520
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนารีรัตน์จังหวัดแพร่ ปีการศึกษา 2539 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีราชมงคล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปีการศึกษา 2541 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ปีการศึกษา 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved